

ΑΜΑΞΙ ΣΤΗ ΒΡΟΧΗ, Τ. ΑΓΡΑΣ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Στην ποίηση της πρώτης δεκαετίας του μεσοπολέμου (1922- 1950) κυριαρχούν οι νεοσυμβολιστές και οι νεορομαντικοί ποιητές.

Νεορομαντισμός:

- εξιδανίκευση του έρωτα
- στροφή στα ατομικά βιώματα
- μελαγχολία
- απαισιοδοξία
- κυριαρχία συναισθημάτων
- νοσταλγία του παρελθόντος

Νεοσυμβολισμός:

- μουσικότητα
- υποβλητικότητα
- τα αντικείμενα λειτουργούν ως σύμβολα έκφρασης ψυχικών καταστάσεων και διαθέσεων

Το ποίημα αυτό του Άγρα είναι χαρακτηριστικό δείγμα της ποίησης του συμβολισμού .Ο ποιητής, με την μουσική ενορχήστρωση του ποιήματος, υποβάλλει την ψυχική του κατάσταση, που εκφράζει τη σύγκρουση με την πραγματικότητα και μια τάση φυγής στο παρελθόν. Σύμβολο αυτού του παρελθόντος είναι η άμαξα του παλιού καιρού .Η άμαξα συμβολίζει την παλιά εποχή, την ψυχή του ποιητή, που δεν μπορεί να ζήσει στον σύγχρονο κόσμο και νοσταλγεί τα περασμένα.

Το ποίημα παρακολουθεί την κατάρρευση του αστικού αθηναϊκού σκηνικού και θρηνεί για την πτώση του. Ο θρήνος θα συνεχιστεί στα μεταπολεμικά χρόνια, όπως θα συνεχιστεί και θα ενταθεί η κατεδάφιση της παλιάς αισθητικής και η βαθμιαία μετατροπή της αθηναϊκής πόλης σε γκριζα τσιμεντούπολη· χαρακτηρίζεται απλώς «ξένη γειτονιά» και «τόπος θλιβερός». Ο χώρος, η γειτονιά , δεν προσδιορίζεται από τα στοιχεία που έχει αλλά από τα στοιχεία που δεν έχει.

Η γειτονιά αυτή δεν έχει , αγκωνιές, γρίλιες , αυλές, περικοκλάδες, ανώφλια. Όμως αυτή η γειτονιά δεν στερήθηκε μόνο τα άψυχα της πράγματα, χάθηκε και η ψυχική επαφή των ανθρώπων.

Το ποίημα θα μπορούσε να ολοκληρωθεί στις 4 πρώτες στροφές, σαν ένα τυπικό «ηθογραφικό» ποίημα. Όμως στην 5η στροφή το ρομαντικό στοιχείο διαδέχεται το συμβολιστικό των προηγούμενων στροφών και επισφραγίζει το ποίημα με νοσταλγικούς τόνους.

Στο κατεστραμμένο σκηνικό έχουν μείνει ένα άδειο αμάξι κι ένας ποιητής...

Στην τελευταία στροφή ο ποιητής απευθύνεται στην άμαξα και της ζητά να τον μεταφέρει στο

παρελθόν.

Στο τέλος έχουμε σύζευξη άμαξας- συμβόλου – ποιητή σε λυρική εξωπραγματική εικόνα, στην οποία μεταφέρονται οι δυό τους στο παρελθόν.

Το « όθε κινήσες να 'ρθείς» υποδηλώνει για έσχατη φορά ότι και ο ποιητής και η άμαξα ανήκουν σ' εκείνη τη αλλοτινή εποχή και δεν μπορεί να τους αλλοτριώσει ο σύγχρονος κόσμος.

Για τα αμάξια που χάνονται και παίρνουν μαζί τους ένα ολόκληρο κόσμο , ο ελληνικός κινηματογραφικός ρεαλισμός θα θρηνήσει το 1957 στην ταινία « το αμαξάκι» (http://www.youtube.com/watch?v=1_tneoVytCk) (Σ.Τζάρα)

Ερωτήσεις

1. Ποιος είναι τόνος του ποιήματος και η διάθεση του ποιητή;
2. Να επισημάνετε στοιχεία που εκφράζουν μελαγχολία και πνεύμα παρακμής
3. Να επισημάνετε την αντίθεση που υπάρχει στη α' στροφή και τις συμβολικές της προεκτάσεις
4. Πώς γίνεται η μετάβαση στη β' στροφή; Πώς λειτουργούν τα αλογατάκια
5. Για ποιους λόγους νοσταλγεί ο ποιητής την παλιά γειτονιά;
6. Να επισημάνετε τα ρήματα που δηλώνουν την απουσία στοιχείων του παλιού καιρού.
7. Με ποια επίθετα χαρακτηρίζει ο ποιητής την άμαξα; Να τα συσχετίσετε με την ψυχική διάθεσή του.
8. Να αιτιολογήσετε τον χαρακτηρισμό του ποιήματος ως νεορομαντικό, νεοσυμβολιστικό.

(υποστήριξη απάντησης: προσπαθεί να υποβάλλει με τη μουσική επεξεργασία του στίχου την θλίψη του για ό,τι παλιό έχει χαθεί, για τα πράγματα του ευτυχούς παρελθόντος που φεύγουν. Χαρακτηριστικό της τεχνοτροπίας ο διασκελισμός, η φροντίδα στην ομοιοκαταληξία και οι αιχμές που παρατηρούνται με τον υπερτονισμό μερικών λέξεων μέσα στο στίχο. Το αμάξι αποτελεί σύμβολο των περασμένων , μέσο διαφυγής από την πραγματικότητα. Συγκινησιακή συμμετοχή των αφύχων, αντανάκλαση συναισθημάτων του λυρικού Εγώ πάνω τους.)